ప్రచురణయోగ్యమైన

భారతదేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి

సివిల్అప్పీల్ నెం. 8969/2022

ఎం /ఎస్ సిద్ధ నీలకాంత్ పేపర్ ఇండస్ట్రీస్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు ఇంకొకరు అప్పీలుదారులు

వర్సెస్

ప్రుడెంట్ ఏఆర్సీ లిమిటెడ్ మరియు ఇంకొకరు .ప్రతివాదులు

సహితముగా

సివిల్ అప్పీల్ నెం. 2022 నాటి 8970

సివిల్ అప్పీల్ నెం. 2022 నాటి 8972

సివిల్ అప్పీల్ నెం. 2022 నాటి 8973

సివిల్ అప్పీల్ నెం. 2022 నాటి 8974

తీర్పు

ఎం. ఆర్. షా, న్యాయమూర్తి .

1. 2002, సెక్యూరిటైజేషన్ మరియు రికన్ స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ ఫైనాన్షియల్ ఎస్సెట్స్ మరియు ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ ఆఫ్ సెక్యూరిటాస్ ఇంట్రస్ట్ చట్టం (ఇకముందు సర్ఫేసీ చట్టంగా సూచించబడును) సెక్షన్ 18 యొక్క నిర్వచనంలో , చట్టలు మరియు వాస్తవాల సార్వజనిక్ ప్రశ్నలు వెలువడుట వలన ఈ అప్పీళ్లనన్నింటినీ ఈ ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు వలన పరిష్కరించబడి నిర్ణయించబడినవి

2. రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నెం. 6060/2020 లో న్యూఢిల్లీలోని ఢిల్లీ హైకోర్టు జారీ చేసిన 22.12.2020 తేదీ ఆక్షేపిత తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులపై బాధపడి మరియు అసంతృప్తి చెంది, రుణగ్రహీత

మరియు సురక్షిత రుణదాత ఇద్దరూ సివిల్ అప్పీల్ నెంబర్లు 8969 మరియు 8970/2022 దాఖలు చేసినారు.

3. మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు, ఇండోర్లోని బెంచ్ రిట్ పిటిషన్ నెంబర్లు 5494/2021, 5470/2021 మరియు 5478/2021ల లో జారీ చేసిన ఆక్షేపిత ఉమ్మడి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా సివిల్ అప్పీల్ నెంబర్లు 8972,8973 మరియు 8974/2022 లకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడ్డాయి, తద్వారా అసలు రిట్ పిటిషనర్లు-వేలం కొనుగోలుదారులు వేసిన ఈ రిట్ పిటిషన్లను హైకోర్టు కొట్టివేసింది మరియు డెబ్ట్ రికవరీ అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్, అలహాబాద్ (క్లుప్తంగా, 'DRAT')సర్ఫసి చట్టం, సెక్షన్ 18 క్రింద అప్పీళ్లను పరిష్కరిస్తూ డి ఆర్ ఎ టి ఆదేశాలను ధృవీకరించింది, దీని ద్వారా DRAT రుణగ్రహీత రుణ మొత్తంలో 50 శాతం సురక్షితమైన ఆస్తిగా జమ చేయడానికి సురక్షిత ఆస్తే విక్రయించబడింది మరియు ఆ మొత్తం వేలం కొనుగోలుదారులు చెల్లించినందువలన , సర్ఫసి చట్టం సెక్షన్ 8 క్రింద , ముందస్తు – డిపాజిట్ గా చెల్లించవల్సిన దానిగా వినియోగించబడినందువలన బాధ్యత వహించదని పేర్కొంది.

<u>సివిల్ అప్పీల్ Nos.8969 & 8970/2022 లోని వాస్తవ అంశాలు:</u>

4. సివిల్ అప్పీల్ నెం.8969/2022 లో అప్పీలుదారు సిద్ధ నీల్కాంత్ పేపర్ ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (ఇకపై 'ప్రధాన రుణగ్రహీత' గా సూచిస్తారు)2008 సంవత్సరంలో రుణ మంజూరు కోసం ఆంధ్ర బ్యాంకును ఆశ్రయించారు. 2008 సంవత్సరంలో, అది తీసుకున్న రుణాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడానికి స్టాండర్డ్ చార్టర్డ్ బ్యాంక్ను సంప్రదించింది. 2010 లో ఆంధ్రా బ్యాంక్ ఓపెన్ క్యాష్ క్రెడిట్ పరిమితిని రూ. ప్రధాన రుణగ్రహీతకు అనుకూలంగా రూ. 15.50 కోట్లు అనుమతించింది. పేర్కొన్న నగదు క్రెడిట్ సదుపాయాన్ని భద్రపరచడానికి స్థిరాస్తులను హామీదారులు మరియు రుణగ్రహీత తాకట్టు పెట్టారు.ప్రస్తుతం ఉన్న నగదు క్రెడిట్ సదుపాయాన్ని స్వాధీనం చేసుకున్న తరువాత, మరో తాత్కాలిక నగదు క్రెడిట్ రూ. 3 కోట్లు, స్టాండర్డ్ చార్టర్డ్ బ్యాంక్ బకాయిలను ఆంధ్ర బ్యాంక్ క్లియర్ చేసింది.

ప్రధాన రుణగ్రహీత ఆంధ్ర బ్యాంకుకు తిరిగి చెల్లించడంలో విఫలమైనందున, దాని ఖాతాను నిరర్థక ఆస్తులుగా (ఎన్పిఎ) ప్రకటించారు. రుణగ్రహీత రూ.16,61,91,174.67 (రూ. పదహారు కోట్లు అరవై ఒకటి లక్షలు తొంభై ఒకటి వేల నూట డెబ్బై నాలుగు మరియు పైసలు అరవై ఏడు మాత్రమే), 27.04.2013 నాటికి చెల్లించవలిసిన దానిని చెల్లించాలని సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద ఆంధ్ర బ్యాంక్ 10.05.2013న ఒక నోటీసు జారీ చేసింది. సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (3ఎ) కింద ప్రధాన రుణగ్రహీత అభ్యంతరాలను లేవనెత్తారు. డిమాండ్ చేసిన మొత్తాన్ని సర్ఫేసీ చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద చెల్లించనందున, సర్ఫేసీ చట్టము సెక్షన్ 13 (4) కింద బ్యాంక్ చర్యలు ప్రారంభించింది మరియు తనఖా పెట్టిన ఆస్తులలో ఒకటైన 170, దీపాలీ, పితాంపురా, ఢిల్లీ-110034 స్వాధీనం చేసుకుంది. సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (4) కింద ఆంధ్ర బ్యాంక్ తీసుకున్న చర్యలను సవాలు చేస్తూ ప్రతివాది సంఖ్య 2 & 3 ద్వారా ఎస్.ఎ.నెం.264/2013 అను అప్పీలు వేయబడింది.

25.07.2013 న, రుణ వసూలు చేయుట ట్రిబ్యునల్-III (సంక్షిప్తంగా, 'డిఆర్టి') ద్వారా షరతులతో కూడిన మధ్యంతర స్టే మంజూరు చేసింది మరియు ఎస్ఎ నెంబరు 264/2013 లోని దరఖాస్తుదారులను 30 రోజుల వ్యవధిలో 2 కోట్లు డిపాజిట్ చేయాలని ఆదేశించారు . ప్రతిపాదిత అమ్మకపు ప్రతిఫలంలో 10 శాతంతో పాటు 60 రోజుల వ్యవధిలో సదరు ఆస్తులకు సంబంధించి మంచి కొనుగోలుదారుని తీసుకురావాలని కూడా దరఖాస్తుదారులను ఆదేశించారు. రుణగ్రహీత డిఆర్టి ఆదేశాలను పాటించడంలో విఫలమైనందున, తనఖా పెట్టిన ఆస్తులను వేలానికి పెట్టారు.ప్రతిపాదిత వేలాన్ని సవాలు చేయడానికి ఆస్తి యజమానులు చేసిన ప్రయత్నాలు విఫలమయ్యాయి, ఎందుకంటే దరఖాస్తు డిఆర్టి ముందు తరలించబడింది మరియు డిఆర్టి ముందు దాఖలు చేసిన అప్పీల్ రెండూ కొట్టివేయబడ్డాయి. యజమానులు హైకోర్టులో దాఖలు చేసిన రిట్ పిటిషన్ కూడా 17.02.2016 లో ఉపసంహరించుకున్నందువలన కొట్టివేయబడింది. ఆ తరువాత, ఆస్తికి విలువను పొందిన తరువాత, విషయములోని ఆస్తి యొక్క మదింపు నివేదికను పొందిన తరువాత, అంటే, 170, దీపాలి, పితాంపుర, ఢిల్లీ-110034 ఉన్న ఆస్తి, వేలం వేయబడింది.ఇంతలో, ఆంధ్ర బ్యాంక్ తన రుణాలు మరియు అంతర్లీన సెక్యూరిటీలన్నింటినీ సివిల్ అప్పీల్ నెం. 8970/2022 లో అప్పీలుదారు అయిన ప్రుడెంట్ ARC లిమిటెడ్కు అప్పగించింది. ఆంధ్రా బ్యాంకు ద్వారా అప్పగించబడిన రుణాల కేటాయింపును సవాలు చేస్తూ రుణ గ్రహీత హైకోర్టులో రిట్ పిటిషన్ (సివిల్) నెం. 12791/2018 దాఖలు చేశారు. దీనిని 28.11.2018 పై హైకోర్టు కొట్టివేసింది. ఇంట్రా-కోర్ట్ అప్పీల్ కూడా కొట్టివేయబడింది.

ఆ తరువాత, రుణగ్రహీత 05.12.2018 లో అనుసూచిత వేలాన్ని నిరోధించాలని డీఆర్టీ ముందు మధ్యంతర దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు. అయితే, డీఆర్టీ వేలంపాటను కొనసాగించడానికి రుణదాత/కేటాయింపుదారుని అనుమతించింది. వేలంపాట 05.12.2018 లో నిర్వహించబడింది మరియు ఒక ఎం/ఎస్ తేజ్స్వి ఇంపెక్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (వేలం కొనుగోలుదారు) రూ.12.50 కోట్లు అధిక మొత్తానికి పొందారు యవత్తు మొత్తం జమ చేయిబడింది. 19.12.2018 తేదీన వేలం కొనుగోలుదారుడికి అనుకూలంగా అమ్మకపు ధృవీకరణ పత్రం జారీ చేయబడింది.

వేలంతో ముందుకు సాగకుండా బ్యాంకు / కేటాయించిన వ్యక్తిని నిరోధించాలని కోరుతూ రుణగ్రహీత దాఖలు చేసిన దరఖాస్తును కొట్టివేస్తూ డి ఆర్ టి జారీ చేసిన 05.12.2018 నాటి ఉత్తర్వును సవాలు చేస్తూ రుణగ్రహీత డిఆర్ఎటి ముందు అప్పీలు నెం.616/2018ను వేసారు. సార్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద ముందస్తు డిపాజిట్ చేసే అవసరమైన అగత్యాలను రుణగ్రహీత పాటించాలని డి.ఆర్.ఏ.టి. 20.12.2018 తేదీ నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా ఆదేశించింది. ఈ ఉత్తర్వు సర్వభావరీత్య మధ్యంతర ఉత్తర్వు. DRAT జారీ చేసిన 20.12.2018 నాటి ఉత్తర్వును రిట్ పిటిషన్ నెం. 14066/2018 ద్వారా హైకోర్టులో సవాలు చేశారు.

రూ.16.61 కోట్లు ఋణంలో రూ 12.50 కోట్లు పొందటం ద్వారా రుణంలో 50 శాతానికి పైగా ఋణం పొందబడిందని అని చెప్పవచ్చు. రావల్సిన బకాయిలు సురక్షితం/తిరిగి పొందబడతాయి,

అందువల్ల సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 యొక్క రెండవ వినాయింపు ప్రకారం ముందస్తు డిపాజిట్ చేయవలసిన అవసరం నెరవేరిందని గమనిస్తూ అప్పీల్ను విశిష్టతలపై విచారించాలని హైకోర్టు డి.ఆర్.ఏ.టిని ఆదేశించింది. ఆ తరువాత, ప్రధాన సెక్యూరిటైజేషన్ దరఖాస్తును మూడు నెలల వ్యవధిలో పరిష్కరించాలని డి. ఆర్. టి. కి ఇచ్చిన ఆదేశంతో డి. ఆర్. ఏ. టి. 05.10.2019 తేదీ నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా అప్పీల్ను పరిష్కరించింది.తదనంతరం, ప్రతివాది సంఖ్య 2 & 3 దాఖలు చేసిన SA సంఖ్య 264/2013 ను డిఆర్టి కొట్టివేసింది.ఈ ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా, రుణగ్రహీత మరియు తనఖా పెట్టిన ఆస్తి యజమాని రెగ్యులర్ అప్పీల్ నెం. 467/2019 ను దాఖలు చేశారు.రిట్ పిటిషన్ నెం. 14066/2018 లో ఆమోదించిన 26.12.2018 నాటి మునుపటి ఉత్తర్వు ఆధారంగా రుణగ్రహీత సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద చట్టబద్ధమైన ముందస్తు డిపాజిట్ను మాఫీ చేయాలని కోరారు. తనఖా పెట్టిన ఆస్తిని విక్రయించడం ద్వారా ఇప్పటికే రూ. 12.50 కోట్లు తిరిగి తీసుకో బడ్డాయి/వసూలు చేయబడ్డాయి మరియు వేలం కొనుగోలుదారుడు దానిని జమ చేశాడు, ఇది రూ. 16.61 కోట్లు మరియు అందువల్ల రుణగ్రహీత సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద ఊహించిన విధంగా ముందస్తు డిపాజిట్ కోసం తదుపరి మొత్తాన్ని చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదు. తనఖా పెట్టిన ఆస్తి/సురక్షితమైన ఆస్తిని విక్రయించడం ద్వారా ఇప్పటికే గ్రహించిన మొత్తాన్ని ముందస్తు డిపాజిట్కు సర్దుబాటు చేయాల్సిన అవసరం ఉందని మరియు/లేదా దానిని 50 శాతం డిపాజిట్ అని చెప్పవచ్చు అని గమనించడం ద్వారా చట్టబద్ధమైన ముందస్తు డిపాజిట్ను మాఫీ చేయడానికి DRAT అనుమతించింది.

పైన పేర్కొన్న ప్రాతిపదికన చట్టబద్ధమైన ముందస్తు డిపాజిట్ను మాఫీ చేయడానికి డీఆర్ఏటీ ఆమోదించిన ఉత్తర్వుతో వ్యథితుడై మరియు అసంతృప్తి చెంది, సురక్షిత రుణదాత/కేటాయించిన వ్యక్తి రిట్ పిటిషన్ నెం. 6060/2020 గా హైకోర్టు ముందు అంశముగావున్న రిట్ పిటిషన్ను దాఖలు చేశారు. ఆక్షేపించబడిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా, రుణగ్రహీత మిగిలిన 41 కోట్ల రుణంలో 50 శాతం జమ చేయవలసి ఉందని సదరు రిట్ పిటిషన్ ను హైకోర్టు పాక్షికంగా (రూ. తనఖా పెట్టిన ఆస్తిని విక్రయించడం ద్వారా రూ. 12.50 కోట్లు వసూలు చేయబడినది/తిరిగి పొందినది మినహాయింపు/సర్దుబాటు తర్వాత). ఈ తగ్గింపుకు కారణాలను లిఖితపూర్వకంగా నమోదు చేసిన తరువాత, ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తాన్ని 25 శాతానికి తగ్గించడానికి డీఆర్ఏటీకి అవకాశం ఉంటుందని హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. పైన పేర్కొన్న ఉత్తర్వును హైకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పరిశీలించి మరియు నిర్ణయానికి వచ్చిన తరువాత జారీ చేసింది:

"(ఎ) సర్ఫేసి చట్టము, 2002 లోని సెక్షన్ 18 యొక్క రెండవ షరతు ప్రకారం ఉద్దేశించబడిన ముందస్తు డిపాజిట్ స్వభావరాత్యా తప్పనిసరియైనది మరియు డీఆర్ఏటీ ద్వారా రద్దు చేయబడదు.

(బి) "బకాయి రుణ మొత్తాన్ని" పరిగణన చేసేప్పుడు, చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద జారీ చేసిన నోటీసులో సురక్షిత రుణదాత క్లెయిమ్ చేసిన రుణ మొత్తం సంబంధితంగా ఉంటుంది మరియు డీఆర్టీ రుణగ్రహీత

యొక్క బాధ్యతను నిర్ణయించని సందర్భాల్లో, "సురక్షిత రుణము ద్వారా క్లెయిమ్ చేయబడిన రుణ మొత్తాన్ని" నిర్ణయించే ఉద్దేశ్యముల కోసం భవిష్యత్ వడ్డీని పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం లేదు.

(సి) వడ్డీ భాగం చట్టము సెక్షన్ 18 ప్రయోజనాల కోసం మాత్రమే విస్మరించబడుతుంది. ఆర్డీడీబీ చట్టం కింద బకాయిలను వసూలు చేయుట చేయడానికి రుణగ్రహీత నుండి వడ్డీని క్లెయిమ్ చేసే సురక్షిత రుణదాతల హక్కులను ఈ తీర్పు ప్రభావితం చేయదు.

(డి) సెక్షన్ 17 కింద పిటిషన్ దాఖలు చేసిన తర్వాత రుణగ్రహీత తిరిగి చెల్లించిన మరియు/లేదా సురక్షిత రుణదాత తిరిగి వసూలు చేసిన ఏదైనా మొత్తం, సర్ఫేసి చట్టము, 2002 లోని సెక్షన్ 18 యొక్క రెండవ వినాయింపు ప్రకారం "బకాయి రుణ మొత్తాన్ని" పరిగణన చేసేటప్పుడు రుణగ్రహీతకు ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది.

హైకోర్టు జారీ చేసిన ఆక్షేపిత తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులపై బాధపడి మరియు అసంతృప్తి చెందిన సురక్షిత రుణదాత/కేటాయింపుదారుడు-ప్రుడెంట్ ఎఆర్సి లిమిటెడ్ మరియు అసలు రుణగ్రహీత-సిధా నీల్కాంత్ పేపర్ ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ ఇద్దరూ ప్రస్తుత అప్పీళ్లను దాఖలు చేసారు .

సివిల్ అప్పీలు Nos.8972,8973 & 8974/2022 వాస్తవాంశములు:

ప్రస్తుత అప్పీళ్లలో సంబంధిత ప్రతివాదులు ఆర్థిక రుణదాత అయిన బ్యాంక్ ఆఫ్ బరోడా నుండి ఒక కోటి యాభై లక్షల రూపాయల గృహ రుణం ద్వారా ఆర్థిక సహాయం తీసుకున్నారు.రుణాన్ని పొందడానికి, రుణగ్రహీతలు సర్వే నెం. 542/2/2 1, పట్వారీ హాల్కా నెం. 18, జూనియర్ దేవాస్, జిల్లా దేవాస్ వద్ద ఉన్న తమ ఆస్తిని తాకట్టు పెట్టారు.రుణ మొత్తాన్ని తిరిగి ఇవ్వడంలో విఫలమైన అయిన తరువాత, బ్యాంక్ సెక్యూరిటైజేషన్ అండ్ రీకన్స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ ఫైనాన్షియల్ అసెట్స్ అండ్ ఎంఫోర్స్ మెంట్ ఆఫ్ సెక్యూరిటీ ఇంట్రెస్ట్ యాక్ట్, 2002 (ఇకపై దీనిని 'సర్ఫేసి యాక్ట్' అని పిలుస్తారు) లోని సెక్షన్ 13 (2) కింద రూ.1,40,81,936/- ఋణం నిమతం 3.8.2019 తేదీ నాటి డిమాండు నోటీసు జారీ చేసింది. 10.10.2019 తేదీన స్వాధీనం నోటీసు జారీ చేయబడింది. రుణగ్రహీతలు ఎస్ఏ నెంబరును దాఖలు చేయడం ద్వారా డీఆర్టీని సంప్రదించారు. బ్యాంక్ ఈ నోటీసును ఉపసంహరించుకుంది మరియు సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద రూ.రుణగ్రహీతల నుండి బాకీగావున్న 1,40,81,936/- మొత్తం కోసం తాజా నోటీసు జారీ చేసింది. ఆ తరువాత బ్యాంకు 24.03.2020 తేదీ దినపత్రికల్లో స్వాధీనం నోటీసును ప్రచురించింది. తదనంతరం, బ్యాంక్ సెక్యూరిటీ ఇంట్రెస్ట్ ఎంఫోర్స్ మెంట్ రూల్స్, 2002 లోని సెక్షన్ 8 కింద అమ్మకానికి నోటీసు జారీ చేసింది మరియు తనఖా పెట్టిన ఆస్తిని 17.08.2020 పై వేలం వేయడానికి ఉంచింది.

రుణగ్రహీతలు మళ్లీ డి.ఆర్.టిని ఎస్.ఎ.నెం.240/2020 ద్వారా 14.08.2020న సంప్రదించారు. బ్యాంకు వేలం ప్రక్రియను 17.08.2020 లో నిర్వహించింది, దీనిలో ప్రస్తుత అప్పీలుదారులు- అసలు రిట్ పిటిషనర్లు, వేలం పాటదారులలో ఒకరిగా, రూ.1,55,10,000/-ల

అత్యాధిక పాట దారునిగా వేలం గెలిచాడు . ఆ తరువాత వేలం కొనుగోలుదారు మొత్తం వేలం పాడిన పాట మొత్తంను జమ చేశాడు. వేలం కొనుగోలుదారుడికి అనుకూలంగా అమ్మకం ఖరారు చేయబడింది మరియు వేలం కొనుగోలుదారుని పక్షంలో అమ్మకపు ధృవీకరణ పత్రం 23.11.2020 లో నమోదు చేయబడింది మరియు అతను సురక్షితమైన ఆస్తి స్వాధీనంను పొందినాడు.

డిఆర్.టి 13.11.2020 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా, ఎస్.ఎ నెం. 240/2020 ను కొట్టివేసింది. డిఆర్ టి జారీ చేసిన 13.11.2020 తేదీ ఉత్తర్వుతో వ్యధ చెందిన రుణగ్రహీత, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద మొత్తాన్ని ముందస్తుగా డిపాజిట్ చేయడాన్ని మాఫీ చేయాలని కోరుతూ ఒక దరఖాస్తుతో పాటు అప్పీల్ No.344/2020 ద్వారా డిఆర్ఎటిని ఆశ్రయించారు. 9.2.2021 తేదీ ఉత్తర్వు ప్రకారం, బ్యాంకు ఇప్పటికే తనఖా పెట్టిన ఆస్తిని విక్రయించడం ద్వారా రుణాన్ని తిరిగి పొంది మరియు మిగిలిన రుణ మొత్తం ఏమిలేనందున, ముందస్తు డిపాజిట్ యొక్క గురించి అవసరం సంతృప్తి చెందిందని, రుణగ్రహీత/అప్పీలుదారులు సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద అప్పీల్ను స్వీకరించడానికి ముందస్తు డిపాజిట్ షరతు నిర్వహణకు ఎటువంటి మొత్తాన్ని ఇవ్వాల్సిన అవసరం లేదని DRAT పేర్కొంది.

సదరు ఉత్తర్వు వలన వ్యధితుడైన వేలం కొనుగోలుదారు, అలాగే బ్యాంకు హైకోర్టులో అంశమైన రిట్ పిటిషన్లను దాఖలు చేశారు. ఆక్షేపించబడిన సార్వజనిక్ తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా, వేలం అమ్మకం ద్వారా మొత్తాన్ని తిరిగి పొందడాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని సురక్షిత రుణదాత మొదట్లో క్లెయిమ్ చేసినట్లుగా రుణగ్రహీత రుణ మొత్తంలో 50 శాతం జమ చేయడానికి బాధ్యత వహించదని పేర్కొంటూ హైకోర్టు ఈ వసూలు చేయుట పిటిషన్లను కొట్టివేసింది.అందువల్ల, హైకోర్టు ప్రకారం, వేలం కొనుగోలుదారు కాయ ప్రతిఫలము జమపై వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 ప్రకారం రుణగ్రహీత జమ చేయడానికి అవసరమైన ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తానికి కేటాయించడం మరియు/లేదా సర్దుబాటు చేయడం అవసరం.

హైకోర్టు జారీ చేసిన సార్వజనిక్ ఆక్షేపిత తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులతో వ్యధితుడైన అసంతృప్తిగా ఉన్న వేలం కొనుగోలుదారులు ప్రస్తుత సివిల్ అప్పీళ్లను దాఖలు చేసారు.

సి.ఎ.నెం.8969 & 8970/2022 లో ప్రత్యర్థి నివేదనలు:

6. ప్రధాన రుణగ్రహీత తరపున హాజరైన విద్యావంతులైన న్యాయవాది, మిగిలిన రూ.4.1 కోట్లలో 50 శాతం సర్ఫేసి చట్టం సెక్షన్ 18 క్రింద ముందస్తు డిపాజిట్టుగా జమ చేయాలని ప్రధాన రుణగ్రహీతను ఆదేశించడంలో హైకోర్టు ముఖ్యంగా పొరపాటు చేసిందని తీవ్రంగా నివేదించారు.

ప్రస్తుత కేసులో సురక్షితమైన ఆస్తిని బహిరంగ వేలంలో అసలు రుణ మొత్తం రూ. 16.61 కోట్లు కాగా రూ. 12. 50 కోట్లకు విక్రయించారు . అందువల్ల తిరిగి వసూలు చేసిన మొత్తం అసలు రుణ మొత్తంలో రూ. 16.61 కోట్లలో 50 శాతానికి పైగా వున్నది. అందువల్ల సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 ప్రకారం అవసరమైన విధంగా ముందస్తు డిపాజిట్ కోసం ఏదైనా మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయమని ప్రధాన

రుణగ్రహీతను ఆదేశిస్తూ తదుపరి ఉత్తర్వు జారీ చేయబడలేదు. సురక్షితమైన ఆస్తిని విక్రయించడం ద్వారా ఆర్థిక సంస్థ వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని "బకాయి రుణాన్ని" పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు సర్దుబాటు/కేటాయించాల్సిన అవసరం ఉందని వాదించారు.

ఆక్షేపిత ఉత్తర్వును జారీ చేసే టప్పుడు, డెబ్ట్ మరియు **దివాలా** చట్టము ,1993 (ఇకపై దీనిని 'చట్టము 1993' గా సూచిస్తారు) లోని సెక్షన్ 2 (జి) కింద నిర్వచించిన 'రుణం' యొక్క నిర్వచనాన్ని హైకోర్టు తప్పుగా అర్థం చేసుకుందని వాదించబడింది.ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తాన్ని నిర్ణయించడానికి లెక్కించాల్సిన "రుణాన్ని" డీఆర్టీ ముందు విచారణలు పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో బ్యాంకు/ఆర్థిక సంస్థ అందుకున్న డబ్బును తీసివేసి లెక్కించాల్సి ఉంటుంది.

ఆక్షేపించబడిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను జారీ చేసే టప్పుడు, "బకాయి రుణం" యొక్క వ్యక్తీకరణపై నిజమైన మరియు సరైన అర్థాన్ని నిర్ధారించడానికి సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 యొక్క రెండవ షరతును అర్థం చేసుకోవడానికి శబ్దార్థపరమైన నియమాన్ని వర్తింపజేయకపోవడంలో హైకోర్టు తప్పు చేసిందని తదుపరి నివేదించబడింది.

7. మిగిలిన రూ.4.1కోట్లలో 50 శాతాన్ని మాత్రమే ముందస్తు డిపాజిట్ గా చేయమని రుణగ్రహీతను ఆదేశించడంలో హైకోర్టు ముఖ్యంగా పొరపాటు చేసిందని ఆర్థిక సంస్థ మరియు వేలం కొనుగోలుదారు తరపున హాజరైన నిపుణులైన న్యాయవాదులు తీవ్రంగా సమర్పించారు. ప్రస్తుత కేసులో ఆర్థిక సంస్థ ఈ ఉత్తర్వును సవాలు చేస్తుంది మరియు రుణగ్రహీత అసలు రుణ మొత్తం రూ.16.61 కోట్లలో 50 శాతం జమ చేయమని హైకోర్టు ఆదేశించి ఉండాల్సిందనేది ఆర్థిక సంస్థల తరపున వ్యాజ్యలు.

సురక్షితమైన ఆస్తి వేలం ద్వారా వచ్చిన మొత్తాన్ని వడ్డీ భాగాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా "బకాయి ఉన్న రుణం" యొక్క బాకీ భాగాన్ని నిర్ణయించవలసిన ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తానికి వినియోగించాలని ఆదేశించడంలో హైకోర్టు చాలా తీవ్రమైన పొరపాటు చేసిందని సమర్పించబడింది.

సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 షరతు ప్రకారం, ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తాన్ని "బకాయి ఉన్న రుణం" మొత్తానికి సంబంధించి లెక్కించాలని, సర్ఫేసి చట్టము "రుణం" సెక్షన్ 2 (హెచ్ ఎ) లో నిర్వచించబడిందని మరింత సమర్పించబడింది. సెక్షన్ 2 (హెచ్ ఎ) ప్రకారం "రుణం" అనేది 1993 చట్టము సెక్షన్ 2 (జి) లో అనుచేసించబడిన అదే అర్థాన్ని కలిగి ఉంటుందని నివేదించబడింది. 1993 చట్టము సెక్షన్ 2 (జి) పరిశీలనలో, "బకాయి రుణంలో" బాధ్యత + వడ్డీ ఉంటుందని నివేదించబడింది. ప్రస్తుత కేసులో సార్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద ముందస్తు డిపాజిట్ను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, వడ్డీ భాగాన్ని విస్మరించాలని హైకోర్టు ఆక్షేపించబడిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులో గమనించి నిర్ణయించినట్లు నివేదిం చబడింది. ఇది సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 2 (హెచ్ ఎ) కి విరుద్ధంగా ఉందని నివేదించబడింది.

రుణగ్రహీత సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద నోటీసును సవాలు చేసినట్లు, అలాగే 12 వేలం అమ్మకాన్ని సవాలు చేస్తూ, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద ముందస్తు డిపాజిట్కు వ్యతిరేకంగా సురక్షిత ఆస్తుల అమ్మకం నుండి వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని సర్దుబాటు చేయడానికి అనుమతించబడజాలదు. ఎస్కేస్ కన్స్ట్రక్షన్ కేసులో బాంబే హైకోర్టు తీర్పుపై నమ్మకం ఉంచబడింది. **వి.సోమా పేపర్స్ మరియు ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు, 2016 ఎస్.సి.సి** ఆన్ లైన్ బాం. 9827, దీనికి వ్యతిరేకంగా ప్రత్యేక అనుమతి పిటిషన్ దాఖలు చేయబడింది కొట్టివేయబడింది. సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 లోని షరతు కూడా అటువంటి సర్దుబాటుకు నిబంధన చేయబడలేదని నివేదించబడింది. అందువల్ల ప్రస్తుత కేసులో, సురక్షిత ఆస్తుల అమ్మకం నుండి వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద ముందస్తు డిపాజిట్ను పరిగణలోకి రుణగ్రహీత కాకుండా తీసుకునేటప్పుడు వేలం కొనుగోలుదారు డిపాజిట్ చేసిన మొత్తాన్ని, సర్ఫేసి చట్టం కింద ముందస్తు డిపాజిట్ను పరిగణనలోకి తీసుకోవడాన్ని అనుమతించడంలో హైకోర్టు తప్పు చేసిందని ధృడంగా పేర్కొనబడింది.

సివిల్ అప్పీల్ Nos.8972 నుండి 8974/2022 లలో ప్రత్యర్థి నివేదనలు

8. వేలం కొనుగోలుదారు తరపున హాజరైన సీనియర్ అడ్వొకేట్ శ్రీ వినయ్ నవారే, అదనంగా, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద డిపాజిట్ యొక్క ఆవశ్యకత రుణదాత చెల్లింపును భద్రపరచడం కోసం కాదని తీవ్రంగా నివేదించారు. రుణగ్రహీత తన నిజాయితీని నిరూపించుకోవడం మరియు రుణగ్రహీత విసుగెత్తించే వ్యాజ్యాన్ని ప్రారంభించకుండా నిరుత్సాహపరచడం దీని లక్ష్యం. ఇది సమర్పించబడింది అందువల్ల, యాక్సిస్ బ్యాంక్ వర్సెస్ ఎస్బిఎస్ ఆర్గానిక్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,(2016) 12 ఎస్. సి. సి.18 ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తాన్ని రుణగ్రహీతకు తిరిగి చెల్లించవచ్చని అప్పీల్ను పరిష్కరించిన తర్వాత పేర్కొంన్నదని ఈ కోర్టులో నివేదించబడింది.

తరువాత సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 యొక్క భాష చాలా స్పష్టంగా మరియు నిస్సందేహంగా ఉందని సమర్పించబడింది."రుణగ్రహీత జమ చేయాలి" అని ఇది చెబుతుంది, అంటే రుణగ్రహీత అటువంటి మొత్తాన్ని తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉంది మరియు వేలం అమ్మకం ద్వారా రుణదాత వద్ద ఉన్న మొత్తం రుణగ్రహీత ప్రయోజనం కోసం కాదు.రుణగ్రహీత అమ్మకాన్ని నిస్సందేహంగా అంగీకరించినట్లయితే మాత్రమే వేలం అమ్మకంలో రుణదాత అందుకున్న మొత్తాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవచ్చు.రుణగ్రహీత అమ్మకాన్ని ప్రశ్నించాలనుకుంటే, అతను తన ప్రయోజనం కోసం డిపాజిట్ మొత్తాన్ని క్లెయిమ్ చేయలేదని నివేదించబడింది. రుణగ్రహీత ఈ ఊగిసిలాట ధోరణికి అనుమతించబడదు.

M/s శిల్పా షేర్స్ అండ్ సెక్యూరిటీస్ వర్సెస్ జాతీయ కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్, (S. L. P. (సివిల్) నెం. 14717/2022,21.11.2022 తేదీన నిర్ణయించబడింది) విషయంలో ఈ కోర్టు నిర్ణయంపై నమ్మకం ఉంచబడింది ఈ కోర్టు ఆదేశాలకు అనుగుణంగా జమ చేసిన మొత్తాన్ని ముందస్తు డిపాజిట్లో సర్దుబాటు చేయలేమని తీర్పు ఇవ్వబడింది.పైన పేర్కొన్న కేసులో, రుణగ్రహీత ఓటిఎస్ కోసం దరఖాస్తు చేసాడు మరియు ఈ విషయం ఈ కోర్టుకు చేరుకుంది మరియు రుణగ్రహీత యొక్క నిజాయితీని

చూపించడానికి, ఒటిఎస్ కోసం దాని అభ్యర్థనను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ, ఈ కోర్టు కొంత మొత్తాన్ని జమ చేయాలని ఆదేశించింది. ఆ తరువాత ప్రత్యేక అనుమతి పిటిషను కొట్టివేయబడింది, సర్ఫేసి చట్టము కింద చర్యలను సవాలు చేస్తూ అప్పీల్లో, రుణగ్రహీత సర్దుబాటు చేయాలనుకున్నాడు మరియు/లేదా ఈ కోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశానికి తగు విధముగా జమ చేసిన మొత్తాన్ని సముచితం చేయాలనికోరుకున్నాడు మరియు ఈ కోర్టు ఆదేశానికి తగు విధముగా జమ చేసిన మొత్తాన్ని ముందస్తు డిపాజిట్లో సర్దుబాటు చేయలేమని గమనించడం ద్వారా ఆ కోర్టు దానిని తిరస్కరించింది.

పైన పేర్కొన్న సమర్పణలను చేస్తూ, హైకోర్టు జారీ చేసిన వివాదాస్పద తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను రద్దు చేయాలని మరియు సురక్షిత ఆస్తులను విక్రయించడం ద్వారా వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని సర్దుబాటు చేయకుండా మరియు/లేదా వినియోగించకుండా "బకాయి రుణంలో" 50 శాతం జమ చేయమని రుణగ్రహీతను ఆదేశించాలని ప్రార్థిస్తున్నారు.

9. అసలు రుణగ్రహీతల తరపున హాజరైన నిపుణులైన న్యాయవాదులు మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు జారీ చేసిన ఆక్షేపిత తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను బలపర్చారు మరియు రిట్ పిటిషన్లను కొట్టివేయడంలో మరియు డీఆర్ఏటీ జారీ చేసిన ఆదేశాలను ధృవీకరించడంలో హైకోర్టు ఎటువంటి లోపం చేయలేదని సమర్పించారు, దీని ద్వారా డీఆర్ఏటీ సురక్షితమైన ఆస్తిని విక్రయించడం ద్వారా పొందిన మొత్తాన్ని సర్దుబాటు/వినియోగం చేసుకున్న తరువాత రుణగ్రహీతలు ముందస్తు డిపాజిట్ కోసం తదుపరి మొత్తాన్ని జమ చేయవలసిన అవసరం లేదని, ఎందుకంటే వసూలు చేసిన మొత్తం "బకాయి రుణంలో" 50 శాతానికి పైగా ఉన్నది.

విమర్శనము:

10. సురక్షిత రుణదాత/కేటాయింపుదారు, సంబంధిత వేలం కొనుగోలుదారులు మరియు సంబంధిత రుణగ్రహీతల తరపున హాజరైన నిపుణులైన సలహాదారులను మేము విన్నాము.

11. ఈ కోర్టు పరిశీలన కోసం అడిగిన చిన్న ప్రశ్న ఏమిటంటే, "సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద ముందస్తు డిపాజిట్గా జమ చేయవలసిన మొత్తాన్ని లెక్కించేటప్పుడు, రుణగ్రహీత ఏ మొత్తంలో 50 శాతం ముందస్తు డిపాజిట్గా జమ చేయవలసి ఉంటుందో మరియు" బకాయి రుణ "మొత్తాన్ని లెక్కించేటప్పుడు, సురక్షితమైన ఆస్తులను కొనుగోలు చేసినందుకు వేలం కొనుగోలుదారు జమ చేసిన మొత్తాన్ని సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద రుణగ్రహీత జమ చేయాల్సిన ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తానికి సర్దుబాటు చేసి/లేదా కేటాయించాల్సిన అవసరం ఉందా?"మరో ప్రశ్న ఏమిటంటే", సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద చెల్లించాల్సిన "రుణంలో బాధ్యత + వడ్డీ కలిసి ఉంటుందా?"

12. పైన పేర్కొన్న అంశములు/ప్రశ్నలను పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18, & 2 (హెక్టార్) మరియు రికవరీ ఆఫ్ డెబ్ట్ మరియు **బంక్ క్రప్ట్ సి** చట్టం,1993 సెక్షన్ 2 (జి) ను నేరుగా సూచించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆ నిబంధనలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

18. అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్కు అప్పీల్ చేయండి.– (1) డెబ్ట్ రికవరీ ట్రిబ్యునల్ యొక్క ఏదైనా ఉత్తర్వు వలన సెక్షన్ 17 క్రింద బాధపడిన ఏ వ్యక్తి అయినా, [సెక్షన్ 17 కింద, డెట్స్ వసూలు చేయుట ట్రిబ్యునల్ యొక్క ఉత్తర్వు అందిన తేదీ నుండి ముప్పై రోజులలోపు అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్కు సూచించిన ఫీజుతో పాటు అప్పీల్ చేయవచ్చు.

[రుణగ్రహీత లేదా రుణగ్రహీత కాకుండా వేరే వ్యక్తి అప్పీల్ దాఖలు చేయడానికి వేర్వేరు రుసుములను సూచించవచ్చు:]

[రుణగ్రహీత అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్లో యాభై శాతం జమ చేసినట్లయితే సురక్షిత రుణదాతలు క్లెయిమ్ చేసిన లేదా డెబ్ట్ రికవరీ ట్రిబ్యునల్ నిర్ణయించిన విధంగా అతని నుండి బకాయి ఉన్న రుణ మొత్తంలో ఏది తక్కువైతే తప్ప ఏ అప్పీల్ను స్వీకరించరాదు

అయితే, అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్, వ్రాతపూర్వకంగా నమోదు చేయవలసిన కారణాల కోసం, రెండవ షరతులో పేర్కొన్న రుణం మొత్తాన్ని ఇరవై ఐదు శాతానికి తక్కువ కాకుండా తగ్గించవచ్చు].

(2) ఈ చట్టములో అందించినవి మినహా, అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్, డెబ్ట్ డ్యూ టు బ్యాంక్ మరియు ఫైనాన్షియల్ ఇన్స్టి ట్యూషన్స్ చట్టము, 1993 (1993లో 51) లోని నిబంధనలుకు మరియు దాని కింద రూపొందించిన నిబంధనలుకు అనుగుణంగా అప్పీల్ను పరిష్కరిస్తుంది.

2 (హెచ్ ఎ) "రుణం" అనేది బ్యాంకులు మరియు ఆర్థిక సంస్థల చట్టము, 1993 (1993లోని 51) లోని బకాయిల వసూలు చేయుటలోని సెక్షన్ 2 లోని క్లాజ్ (జి) లో ఇవ్వబడ్డ అర్థాన్ని కలిగి ఉంటుంది మరియు ఇందులో ఈ క్రిందివి ఉంటాయి:

(i) అద్దె లేదా ఆర్థిక లీజు లేదా షరతులతో కూడిన అమ్మకం లేదా ఏదైనా ఇతర ఒప్పందం కింద ఇవ్వబడిన ఏదైనా ప్రత్యక్ష ఆస్తి కొనుగోలు ధరలో చెల్లించని భాగం;

(ii) ఏదైనా ఆకారము లేని ఆస్తి లేదా లైసెన్స్ లేదా అటువంటి ఆకారము లేని ఆస్తి కేటాయింపుపై ఏదైనా హక్కు, హక్కు మూలము లేదా వడ్డీ, అటువంటి ఆకారం లేని ఆస్తి కొన్న ధరలో ఏదైనా చెల్లించని భాగాన్ని చెల్లించాల్సిన బాధ్యతను లేదా ఏదైనా రుణగ్రహీత ఆకారము లేని ఆస్తిని పొందటానికి లేదా అటువంటి ఆస్తి యొక్క లైసెన్స్ను పొందటానికి వీలుగా పొడిగించిన బాధ్యత లేదా క్రెడిట్ను భద్రపరుస్తుంది.

రికవరీ ఆఫ్ డెబ్ట్ మరియు బాంక్రప్ట్ సీచట్టము, 1993 లోని సెక్షన్ 2 (జి) –

"రుణం" అంటే, బ్యాంకు లేదా ఆర్థిక సంస్థ లేదా బ్యాంకుల కలయిక లేదా ఆర్థిక సంస్థల కలయిక ద్వారా, సెక్యూరిటీస్ కాంట్రాక్ట్స్ (రెగ్యులేషన్) చట్టము, 1956 (1956 శాసనము 42) లోని సెక్షన్ 2 లోని క్లాజ్ (డి ఎ) లో నిర్వచించిన విధంగా ఏ వ్యక్తి నుండి అయినా, ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఏదైనా చట్టము కింద బ్యాంకు లేదా ఆర్థిక సంస్థ లేదా (వాటి కలయిక) చేపట్టిన ఏదైనా వ్యాపార కార్య కలాపము సమయంలో, సురక్షితమైన లేదా అసురక్షితమైన, లేదా అప్పగించబడిన, లేదా ఏదైనా సివిల్ కోర్టు డిక్రీ లేదా ఉత్తర్వు కింద చెల్లించవలసిన, లేదా ఏదైనా మధ్యవర్తిత్వ అవార్డు లేదా ఇతరత్రా లేదా తనఖా కింద చెల్లించవలసిన, మరియు దరఖాస్తు చేసిన తేదీన చట్టబద్ధంగా తిరిగి పొందదగిన ఏదైనా బాధ్యత (వడ్డీతో సహా).

13. సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 2 (హెచ్ ఎ) ప్రకారం, "రుణం" అనే పదానికి 1993 చట్టము సెక్షన్ 2 లోని క్లాజ్ (జి) లో అప్పగించబడిన అదే అర్థం ఉంటుంది.చట్టము 1993 లోని సెక్షన్ 2 (జి) ప్రకారం, "రుణం" అంటే ఏ వ్యక్తి నుండి అయినా బకాయిగా క్లెయిమ్ చేయబడిన వడ్డీతో సహా ఏదైనా బాధ్యత. బ్యాంకు ద్వారా లేదా ఒక ఆర్థిక సంస్థ, బ్యాంకు లేదా ఆర్థిక సంస్థ చేపట్టిన ఏదైనా వ్యాపార కార్య కలాపము సమయంలో, నగదు రూపంలో లేదా ఇతరత్రా, సురక్షితమైన లేదా అసురక్షితమైన, లేదా అప్పగించబడిన, లేదా ఏదైనా సివిల్ కోర్టు డిక్రీ లేదా ఆర్డర్ లేదా ఏదైనా మధ్యవర్తిత్వ అవార్డు కింద చెల్లించదగినది లేదా లేకపోతే లేదా తనఖా కింద చెల్లించదగినది మరియు కొనసాగుతున్నది మరియు దరఖాస్తు చేసిన తేదీన చట్టబద్ధంగా తిరిగి పొందదగినది."రుణం" అంటే వడ్డీతో సహా ఏదైనా బాధ్యత.

సర్ఫేసీ చట్టము సెక్షన్ 18 ప్రకారం, సెక్షన్ 17 కింద డీఆర్టీ వ్యధితుడు ఏదైనా ఉత్తర్వు ద్వారా బాధితుడైన ఏ వ్యక్తి అయినా, డీఆర్టీ ఉత్తర్వు అందిన తేదీ నుండి ముప్పై రోజులలోపు అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ (డీఆర్ఏటీ) కు అప్పీల్ చేయవచ్చు. సెక్షన్ 18 యొక్క రెండవ షరతు ప్రకారం, "రుణగ్రహీత" అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్లో తన నుండి చెల్లించాల్సిన "రుణ" మొత్తంలో యాభై శాతం జమ చేసి ఉంటే తప్ప, సురక్షిత రుణదాతలు క్లెయిమ్ వ్యధితుడుట్లుగా లేదా డిఆర్టి నిర్ణయించినట్లుగా, ఏది తక్కువ అయితే అది మరియు ఎప్పుడంటే అప్పుడు మాత్రమే, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద అప్పీలు సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 17 కింద డిఆర్టి ఆమోదించిన ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా అనుమతించబడుతుంది. సెక్షన్ 17 కింద, సురక్షిత ఆస్తులపై సెక్షన్ 13 (4) కింద తీసుకున్న చర్యలకు విచారణ పరిధి పరిమితం చేయబడింది.అందువల్ల, సురక్షిత ఆస్తులకు వ్యతిరేకంగా సెక్షన్ 13 (2)/13 (4) కింద తీసుకున్న చర్యలు సవాలు చేయబడితే, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద నోటీసులో పేర్కొన్న మొత్తం ఎంతైనా సరే. డిఆర్టి ముందు సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 షరతు యొక్క అర్థంలో 'బకాయి రుణం' అవుతుంది. సురక్షిత ఆస్తుల అమ్మకానికి సవాలు విషయంలో, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తాన్ని నిర్ణయించేటప్పుడు అమ్మకపు ధృవీకరణ పత్రంలో పేర్కొన్న మొత్తాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ఏదేమైనా, రెండూ సవాలు చేయబడిన సందర్భంలో, అంటే, సురక్షితమైన ఆస్తులకు వ్యతిరేకంగా సెక్షన్ 13 (4) కింద తీసుకున్న చర్యలు మరియు సురక్షితమైన ఆస్తుల వేలం అమ్మకం, ఆ సందర్భంలో, "బకాయి రుణం" అంటే ఏ వ్యక్తి నుండి అయినా బకాయిగా క్లెయిమ్ చేయబడిన ఏదైనా బాధ్యత (వడ్డీతో సహా), ఏది ఎక్కువైతే అది.

14. పైన పేర్కొన్న విధంగా మరియు సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 యొక్క రెండవ షరతు ప్రకారం, అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ ముందు అప్పీలు దాఖలు చేసిన "రుణగ్రహీత" మరియు "రుణగ్రహీత" అతను చెల్లించాల్సిన "రుణ" మొత్తంలో 50 శాతం జమ చేయాల్సి ఉంటుంది.సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 యొక్క రెండవ షరతులో ఉపయోగించిన పదాలు "రుణగ్రహీత డిపాజిట్ చేయాలి" అయితే, సురక్షితమైన ఆస్తుల కొనుగోలుపై వేలం కొనుగోలుదారు డిపాజిట్ చేసిన మొత్తాన్ని ఎలా సర్దుబాటు చేయవచ్చు మరియు/లేదా రుణగ్రహీత డిపాజిట్ చేయాల్సిన ముందస్తు డిపాజిట్ మొత్తానికి ఎలా కేటాయించవచ్చు అనేది నిర్ధారణీయం కాదు. రుణగ్రహీత తాను బకాయి ఉన్న రుణ మొత్తంలో 50 శాతం జమ చేయాల్సి

ఉంటుంది.అదే సమయంలో, రుణగ్రహీత వేలం కొనుగోలుదారు జమ చేసిన సురక్షిత ఆస్తుల అమ్మకం ద్వారా పొందిన మొత్తాన్ని తగు విధముగా మరియు/లేదా సర్దుబాటు చేయాలనుకుంటే, రుణగ్రహీత వేలం అమ్మకాన్ని స్వీకరించుమరో మాటలో చెప్పాలంటే, రుణగ్రహీత అమ్మకాన్ని నిస్సందేహంగా అంగీకరించినట్లయితే మాత్రమే వేలం అమ్మకంలో రుణదాత అందుకున్న మొత్తం యొక్క ప్రయోజనాన్ని పొందవచ్చు.రుణగ్రహీత కూడా వేలం అమ్మకాన్ని సవాలు చేసి, దానిని అంగీకరించకపోయినా, సురక్షిత ఆస్తులకు సంబంధించి సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (2)/13 (4) కింద తీసుకున్న చర్యలను కూడా సవాలు చేసిన సందర్భంలో, రుణగ్రహీత 1993 చట్టము సెక్షన్ 2 (జి) ప్రకారం వడ్డీతో స్వీకరించు సురక్షిత రుణదాత క్లెయిమ్ చేసిన మొత్తంలో 50 శాతం జమ చేయాలి మరియు సెక్షన్ 2 (జి) ప్రకారం, "రుణం" అంటే ఏ వ్యక్తి నుండి అయినా చెల్లించాల్సిన వడ్డీతో సహా ఏదైనా బాధ్యత.

15. ఎస్కేస్ కన్స్ట్రక్షన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో కోర్టు.అంతకు ముందు బాంబే హైకోర్టు, రుణగ్రహీత తరపున, సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 ప్రకారం, రుణగ్రహీత దాఖలు చేసిన అప్పీల్ను డీఆర్ఏటీ స్వీకరించదు, రుణగ్రహీత తన నుండి చెల్లించాల్సిన "రుణ" మొత్తంలో 50 శాతం డీఆర్ఏటీ వద్ద డిపాజిట్ చేయకపోతే, సురక్షిత రుణదాత క్లెయిమ్ చేసినట్లుగా లేదా డీఆర్టీ నిర్ణయించినట్లుగా, ఏది తక్కువైతే, రుణగ్రహీత యొక్క ఆస్తులు విక్రయించబడి, ఆ అమ్మకం నుండి బ్యాంకు యొక్క మొత్తం బకాయిలను తిరిగి పొందే సందర్భంలో, రుణగ్రహీత ఇంకా సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 కింద పరిగణించిన విధంగా 50 శాతం డిపాజిట్ చేయవలసి ఉంటుందని అర్థం కాదు. చెప్పిన సమర్పణను తిరస్కరించేటప్పుడు, బొంబాయి హైకోర్టు 14వ పేరాలో సర్ఫేసి చట్టము యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యాన్ని ఈ క్రింది విధంగా పరిశీలించింది:

> "14. మేము పార్టీల తరపు న్యాయవాదిని సుదీర్ఘంగా విన్నాము మరియు రిట్ పిటిషన్లోని పత్రాలు మరియు కార్యవ్యవహారాలను జత పరిచిన అనుబంధాలను పరిశీలించాము. ప్రత్యర్థి వాదనలతో వ్యవహరించే ముందు, సర్ఫేసి చట్టము అమలులోకి తెచ్చిన ఉద్దేశం మరియు లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించడం అవసరం. సర్ఫేసి చట్టము యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు కారణాల ప్రకటనలు, ఆర్థిక వ్యవస్థను వేగంగా అభివృద్ధి చేయడంలో విజయం సాధించడానికి భారతదేశం చేస్తున్న ప్రయత్నాలలో కీలక చోదక శక్తులలో ఒకటిగా ఉన్నందున, ప్రపంచంలోని ఆర్థిక విఫణులలో పాల్గొనే ఇతర వాటాదారులతో పోలిస్తే ఆర్థిక రంగానికి సమాన అవకాశాలు లేవని సూచిస్తున్నాయి. బ్యాంకులు మరియు ఆర్థిక సంస్థల ఆర్థిక ఆస్తుల సెక్యూరిటైజేషన్ను సుకరము చేయు చేయడానికి చట్టపరమైన నిబంధన లేదు, మరియు అంతర్జాతీయ బ్యాంకుల మాదిరిగా కాకుండా, భారతదేశంలోని బ్యాంకులు మరియు ఆర్థిక సంస్థలకు సెక్యూరిటీలను స్వాధీనం చేసుకుని విక్రయించే అధికారం లేదు. మారుతున్న వాణిజ్య పద్ధతులు మరియు ఆర్థిక రంగ సంస్కరణలతో మన ప్రస్తుత న్యాయపరమైన చట్ట రూప కల్పన వేగవంతం కాలేదని శాసన మండలి భావించింది, దీని ఫలితంగా ఎగవేత రుణాల వసూలు చేయుటలో జాప్యం జరిగింది. ఇది బ్యాంకులు మరియు ఆర్థిక సంస్థల నిరర్థక ఆస్తుల పెరుగుతున్న స్థాయిలపై ప్రభావం చూపింది.భారతీయ బ్యాంకింగ్ రంగాన్ని అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో సమానంగా

తీసుకురావడానికి, బ్యాంకింగ్ రంగ సంస్కరణలను పరిశీలించే ప్రయోజనాల కోసం ప్రభుత్వం రెండు నరసింహన్ కమిటీలను, అంధ్యారుజినా కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కమిటీలు ఇతర విషయాలతోపాటు, సెక్యూరిటీలను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి మరియు కోర్టు జోక్యం లేకుండా వాటిని విక్రయించడానికి బ్యాంకులు మరియు ఆర్థిక సంస్థలకు అధికారం ఇవ్వడానికి కొత్త చట్టాన్ని రూపొందించాలని సూచించాయి.ఈ సిఫార్సులను అంగీకరించి, సర్ఫేసి చట్టము డబ్ల్యు. ఇ. ఎఫ్. 21-06-2002 అమలులోకి తీసుకురాబడింది. సర్ఫేసి చట్టమునకు అనేక సవరణలు జరిగాయి, వీటిలో తాజాది 2016 సవరణ, ఇది 2016 ఆగస్టు 12న రాష్ట్రపతి ఆమోదము పొంది 2016 ఆగస్టు 16 నాటి అధికారిక గెజిట్లో ప్రచురించబడింది. దీనిని ఎంఫోర్స్ మెంట్ ఆఫ్ సెక్యూరిటీ ఇంట్రెస్ట్ మరియు రికవరీ ఆఫ్ డెట్స్ లాస్ అండ్ మిస్లేనియస్ నిబంధనలు (సవరణ)చట్టము, 2016 అని పిలువబడుతుంది. సర్ఫేసి చట్టము, ఆర్. డి. డి. బి చట్టము, ఇండియన్ స్టాంప్ చట్టము, 1899 మరియు డిపాజిటరీ చట్టము, 1996 లను మరింత సవరించడానికి మరియు వాటికి సంబంధించి లేదా అనుకోకుండా వచ్చు విషయాల కోసం ఇదే ఉద్దేశించబడిందని ఈ సవరణ చట్టము యొక్క ఉపోద్ఘాతము తెల్లియచేస్తున్నది.

ఆ తరువాత, బాంబే హైకోర్టు సెక్షన్ 18ని వివరంగా పరిశీలించింది.నారాయణ్ కేసులో ఈ కోర్టు తీర్పును పరిశీలించిన తరువాత చంద్ర ఘోష్ వర్సెస్ యూకో బ్యాంక్, (2011) 4 ఎస్. సి. సి. 548, ఇది గమనించబడింది మరియుసెక్షన్ 18 లోని నిబంధనలు◌ు, ముఖ్యంగా రెండవది మరియు మూడవ వినాయింపు తప్పనిసరి స్వభావం కలిగి ఉంటుంది మరియు డిపాజిట్ యొక్క పూర్తి మాఫీని మంజూరు చేసే అధికారం DRAT కి లేదు.16వ పేరాలో, ఇది క్రింది విధంగా గమనించబడిందిః

"16. సెక్షన్ 18 (1) స్పష్టంగా నిర్దేశిస్తుంది, సెక్షన్ 17 కింద డీఆర్టీ యొక్క ఏదైనా ఉత్తర్వు వల్ల బాధపడిన ఏ వ్యక్తి అయినా, డీఆర్టీ ఉత్తర్వు అందిన తేదీ నుండి 30 రోజులలోపు డీఆర్ఏటీకి అప్పీల్ చేయవచ్చు. సెక్షన్ 18 (1) లోని రెండవ షరతు ప్రకారం, రుణగ్రహీత తన నుండి బకాయి ఉన్న రుణ మొత్తంలో 50 శాతం, సురక్షిత రుణదాతలు క్లెయిమ్ చేసినట్లుగా లేదా డీఆర్టీ నిర్ణయించినట్లుగా, ఏది తక్కువైతే అది డిపాజిట్ చేయకపోతే డీఆర్ఏటీ ఎటువంటి అప్పీల్లు స్వీకరించదని నిర్దేశిస్తుంది. సెక్షన్ 18 (1) లోని 3వ షరతు డీఆర్ఏటీకి పైన పేర్కొన్న మొత్తాన్ని 25 శాతానికి తక్కువ కాకుండా తగ్గించే వివేచనమును ఇస్తుంది, అయితే డీఆర్ఏటీ దీనికి కారణాలను వ్రాతపూర్వకంగా నమోదు చేయాల్సి ఉంటుంది. పైన పేర్కొన్న నిబంధనలు నుండి స్పష్టమైన విషయం ఏమిటంటే, సెక్షన్ 17 కింద జారీ యైన ఉత్తర్వు నుండి రుణగ్రహీత దాఖలు చేసిన అప్పీల్లు స్వీకరించడానికి అధికార పరిధి పరిమితి ఉంది, రుణగ్రహీత తన నుండి బకాయి ఉన్న రుణ మొత్తంలో 50 శాతం జమ చేస్తే తప్ప, సురక్షిత రుణదాతలు క్లెయిమ్ చేసినట్లుగా లేదా డీఆర్టీ నిర్ణయించినట్లుగా, ఏది తక్కువైతే అది, అలా చేయడానికి సరిపోవునంత కారణాలను కనుగొని, కారణాలను వ్రాతపూర్వకంగా నమోదు చేస్తే ఈ మొత్తాన్ని 25 శాతానికి తగ్గించడానికి డీఆర్ఏటీకి వివేచమును మంజూరు చేయబడింది. ఈ డిపాజిట్ చేయకపోతే, రుణగ్రహీత యొక్క అప్పీల్లు స్వీకరించడానికి డీఆర్ఏటీకి ఎటువంటి అధికార పరిధి ఉండదు."అతని నుండి రావాల్సిన రుణం" అనే కీలకమైన పదాలను సర్ఫేసి చట్టము ద్వారా సాధించాలని కోరుకునే లక్ష్యం

మరియు ఉద్దేశ్యానికి అనుగుణంగా అర్థం చేసుకోవాలి. బకాయి రుణాన్ని సురక్షితపరచకపోతే, రుణగ్రహీతకు వ్యాజ్యాల భోగాన్ని అనుమతించలేము. అది అనుమతించబడితే, సురక్షిత రుణదాతలు నిరంతర మరియు వ్యర్థమైన వ్యాజ్యంలో నిమగ్నమై ఉంటారు.డిపాజిట్ మొత్తాన్ని 25 శాతం కంటే తక్కువగా తగ్గించే అధికారం లేదా అధికార పరిధి డీఆర్ఏటీకి లేదని ఈ సెక్షన్ యొక్క సాదా పఠనంలో స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.సర్ఫేసి చట్టంలోని సెక్షన్ 18 లోని క్లిష్టత లేని మరియు స్పష్టమైన భాష నుండి ఇది స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

ఆ తరువాత బాంబే హైకోర్టు రుణగ్రహీత తరపున సమర్పించిన నివేదనను పరిగణనలోకి తీసుకుంది, ఎందుకంటే బ్యాంక్ ఇప్పటికే వారి క్లెయిమును పూర్తిగా భద్రపరిచే పరిగణన కోసం సురక్షితమైన ఆస్తులను విక్రయించింది, అందువల్ల రుణగ్రహీత సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 18 ప్రకారం ఏ మొత్తాన్ని డిపాజిట్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. సురక్షిత ఆస్తుల అమ్మకం ద్వారా బ్యాంకు వసూలు చేసిన డబ్బును రుణగ్రహీత సెక్షన్ 18 కింద ముందస్తు డిపాజిట్ షరతును నెరవేర్చడానికి ఉపయోగించవచ్చని సూచించడం హాస్యాస్పదంగా ఉంటుందని గమనిస్తూ, సదరు నివేదనను బొంబాయి హైకోర్టు అనుమతించలేదు. అమ్మకాన్ని రుణగ్రహీత ఆమోదించి ధృవీకరిస్తే అది వేరే విషయం అవుతుందని బొంబాయి హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. డిపాజిట్ మాఫీ కోసం దరఖాస్తులో సర్దుబాటు చేయడానికి/క్రెడిట్ ఇవ్వడానికి అంశములోని ఆస్తుల అమ్మకం నుండి అందుకున్న అమ్మకపు రాబడిని ఉపయోగించడానికి రుణగ్రహీతను అనుమతించలేమని మరియు అదే సమయంలో అదే అంశములోని ఆస్తుల అమ్మకాన్ని సవాలు చేయడానికి అనుమతించలేమని బొంబాయి హైకోర్టు అభిప్రాయపడింది. బాంబే హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును ఈ కోర్టు ధృవీకరించింది, ఎందుకంటే దానిని సవాలు చేస్తూ వేసిన ప్రత్యేక అనుమతి పిటిషన్ను కొట్టివేసింది. అలా కాకపోయినా , ఎస్కేస్ కన్స్ట్రక్షన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో బొంబాయి తీసుకున్న అభిప్రాయంతో మేము పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాము. రుణగ్రహీత వేలం అమ్మకాన్ని సవాలు చేసే సందర్భంలో, ఆ తరువాత సురక్షితమైన ఆస్తుల అమ్మకం నుండి అందుకున్న అమ్మకపు రాబడిన్ని ముందస్తు డిపాజిట్ మాఫీ కోసం దరఖాస్తులో సర్దుబాటు చేయడానికి/క్రెడిట్ ఇవ్వడానికి రుణగ్రహీత ప్రార్థన చేయడానికి వీలు లేదని మేము గట్టిగా అభిప్రాయపడుతున్నాము.

16. పైన పేర్కొన్న వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, పైన పేర్కొన్న కారణాల దృష్ట్యా, ప్రస్తుత కేసులో సురక్షిత ఆస్తుల వేలం ద్వారా వచ్చిన వేలం కొనుగోలుదారునిచే డిపాజిట్ చేయబడిన మొత్తాన్ని సర్దుబాటు/వినియోగం చేయాలని ఆదేశించడంలో సంబంధిత హైకోర్టులు తీవ్రంగా తప్పు చేశాయి. డిఆర్ఏటి ముందు అప్పీలు దాఖలు చేస్తూ రుణగ్రహీత డిపాజిట్ చేయాల్సిన మొత్తంలో 50 శాతాన్ని ముందస్తు డిపాజిట్గా పరిగణిస్తు వేలం కొనుగోలుదారులు సురక్షితమైన ఆస్తులు/ డిపాజిట్ చేశారు వేలంపాట జమ చేసిన మొత్తంలో, డీఆర్ఏటీ ముందు అప్పీల్కు ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. ఢిల్లీ హైకోర్టు కూడా "బకాయి రుణాన్ని" పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు వడ్డీగా చెల్లించవలసిన మొత్తాన్ని

మినహాయించడంలో తప్పు చేసింది.చట్టము 1993 లోని సెక్షన్ 2 (జి) ప్రకారం, "రుణం" అంటే బ్యాంకు/ఆర్థిక సంస్థ క్లెయిమ్ చేసిన వడ్డీతో కూడిన బాధ్యత.

17. పైన పేర్కొన్న వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, పైన పేర్కొన్న కారణాల దృష్ట్యా, సివిల్ అప్పీల్ నెంబర్లు 8970,8972,8973 మరియు 8974/2022లుగావున్నట్టి ఆర్థిక సంస్థ/కేటాయించినవారు మరియు వేలం కొనుగోలుదారులు దాఖలు చేసిన సంబంధిత అప్పీళ్లు ఇందు మూలంగా అనుమతించబడతాయి. ఢిల్లీ హైకోర్టు సివిల్ అప్పీల్ నెం. 8969/2022 జారీ చేసిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా రుణగ్రహీత దాఖలు చేసిన అప్పీలు కొట్టివేయడానికి అర్హమైనది మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడుతుంది. సర్ఫేసి చట్టము సెక్షన్ 13 (2) కింద నోటీసులో క్లెయిమ్ చేసిన వడ్డీతో పాటు బ్యాంకు/ఆర్థిక సంస్థ/అధీనముపొందిన క్లెయిమ్ చేసిన "రుణ" మొత్తంలో 50 శాతం రుణగ్రహీత డిపాజిట్ చేయాల్సి ఉంటుందని గమనించబడింది, అలాగే సురక్షితమైన ఆస్తులను విక్రయించడం ద్వారా పొందిన మొత్తం సర్దుబాటు/వినియోగాన్ని క్లెయిమ్ చేయడానికి రుణగ్రహీతకు అర్హత లేదని మరియు వేలం అమ్మకం కూడా సవాలులో ఉన్నప్పుడు వేలం కొనుగోలుదారు డిపాజిట్ చేసిన మొత్తాన్ని క్లెయిమ్ చేయడానికి హక్కు లేదని నిర్ధారించబడింది.

18. సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8970,8972,8973 మరియు 8974/2022 తదనుగుణంగా సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 8969/2022 మినహా అనుమతించబడతాయి.పర్యవసానంగా, పైన పేర్కొన్న విధంగా సివిల్ అప్పీల్ నెం. 8969/2022 కొట్టివేయబడింది. అయితే, కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో, ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు లేదు.

......న్యాయమూర్తి

[ఎం. ఆర్. షా]

......న్యాయమూర్తి

[బి. వి. నాగరత్న]

న్యూ ఢిల్లీ;

జనవరి 05, 2023.